

TELEVISIÓ I RECIPROCITAT: la força de les imatges

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

La tercera taula rodona de les Jornades anà sobre "Televisió i reciprocitat: la força de les imatges", un acte que comptà amb la presència d'Amàlia Garrigós, periodista i treballadora de la clausurada Ràdio televisió valencianes; Andreu Manresa, director general de la Radiotelevisió pública de les Illes Balears (IB3); Margalida Solivellas, corresponsal de TV3 a les Illes Balears; i Pau Fons, director de RTVE a les Illes Balears. El moderador va ser Ferran Gomila, president de l'Associació Voltor. Hi havia d'assistir també en Vicent Sanchis, però per problemes de boires a l'aeroport no va poder sortir en tot el matí de l'aeroport de Barcelona.

Amàlia Garrigós començà dient que la seva casa (en referència a la ràdio i la televisió valencianes) estava "enderrocada", i agrai a Andreu Manresa, nou director d'IB3, que hagués escollit la pel·lícula "Pa negre" per a reprendre les emissions de cinema en català a la televisió autonòmica balear. Digué que ens tenia una "sana enveja", també pel fet de comptar en el Govern de les Illes Balears amb una persona com Esperança Camps.

Pel que fa a la situació del que es viu al País Valencià digué que és una anomalia democràtica, després d'haver entrat des de fa molts anys en un bucle molt perillós; ens explicà que tenen 31 freqüèn-

cies pendents d'adjudicar des de l'any 2011, un 70% d'emissores pirates, i el que li semblava impossible era que no hi hagués capacitat o voluntat política per posar en marxa una cosa tan fàcil com seria la reciprocitat entre els canals catalans i els valencians. Denuncià, sobretot, que hi hagi un territori amb dos milions de parlants d'una llengua autòctona i oficial que no tengui al seu abast uns mitjans de producció propis. En aquest aspecte, lamentà, "som els pioners".

Garrigós posà de manifest l'aïllacionisme lingüístic que patia el País Valencià i els atacs de tota mena que havien patit els mitjans en català; d'entre els quals *El Temps*

havia sobreviscut. Malgrat tot, comentà que els nous temps ens oferien signes d'esperança, com era el cas de *La Veu del País Valencià*, les noves ràdios que emetien per internet o el bon paper que havia jugat en tot moment Vilaweb.

Posà de manifest l'aïllacionisme lingüístic que patia el País Valencià

També anuncià com a notícia molt positiva la redacció de la nova llei de la Ràdio i la Televisió Valenciana que estarà enllestita en sis mesos, un dels compromisos que havia adquirit el nou Govern de la Generalitat valenciana, encapçalat per Ximo Puig. Digué que, amb l'apagada del senyal de RTVV, s'havia produït un retrocés als temps predemocràtics, amb una voluntat clara d'anular la identitat pròpia del país i les seves ganes de viure.

La periodista va voler posar en valor la tasca formidable del professor Gifreu, la seva

feina com a investigador de la comunicació des de l'òptica de l'estructura comunicativa, la seva labor en la recerca i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes des de la perspectiva de la construcció d'un espai comunicatiu comú i propi entre els territoris del mateix domini lingüístic.

També digué que el nostre és un país “desconnectat de nord a sud”, i que el que ens cal és un estat protector i valador de la nostra llengua; i que el nostre mercat cultural és un valor a l'alça, pel seu gran valor simbòlic, i que l'havíem d'aprofitar, tal com fan les comunitats nòrdiques amb el finès i el suec.

Acabà la seva intervenció dient que hi ha tres pilars bàsics en l'ús de la llengua perquè aquesta sigui útil: l'ensenyament a les escoles, els mitjans de comunicació, i l'exemplaritat referencial de l'estat que ha de saber prestigiar-la.

Andreu Manresa començà el seu torn expressant la seva solidaritat i el suport a Amàlia Garrigós i a tots els companys de la Ràdio i la Televisió Valenciana que s'havien quedat sense feina, i volgué deixar clar d'entrada que ell era, abans de tot, un periodista. Digué que, durant molt de temps, havia percebut una certa hostilitat cap a IB3 i que sabia de molta gent que expressava amb orgull que no la tenia ni tan sols “sintonitzada”.

El mateix Manresa comentà que “durant 4 anys havia estat vetat per a anar a IB3”, i que el que a partir d'ara pretenia amb el càrrec de director de l'ens era que fos “un mirall del món”, l'expressió de les Illes Balears, en la qual la gent se sentís representada.

Els reptes que Manresa comentà que es plantejava en

el nou càrrec feien referència a la necessitat d'acabar amb la desafecció que patia IB3, al redreçament de la història, a no servir a cap tipus d'estratègies per a trencar la unitat de la llengua de caire “gone-lla”. Per aquest motiu, pel que fa a les pel·lícules, s'havia de signar un conveni entre TV3 i IB3; s'havia de fer una televisió i una ràdio dignes, socialment compromeses, amb presència de la nostra cultura popular, que donàs veu a les minories, esportivament obertes, culturalment potent.

En una paraula, “que hi hagi tot allò que ara hi falta”, dins un espai de comunicació en català, al qual ben aviat tendirem amb les noves tecnologies.

Margalida Solivellas, corresponsal de TV3 a les Illes Balears, començà la seva intervenció dient que “en un país normal, no se censuraven els mitjans de comunicació”, en referència a la posada en marxa d'IB3, amb l'objectiu de batre l'enemic, que era la televisió catalana. Solivellas digué que TV3 havia estat, des del seu naixement, un dels elements més potents de la normalització lingüística del català i una eina fenomenal per a la cohesió social.

“En un país normal, no se censuraven els mitjans de comunicació”

Les fórmules de l'èxit de TV3 consistiren en aspectes com els següents: uns informatius amb un aspecte molt nou, de caire generalista; una sèrie d'impacte com va ser “Dallas” que servís d'esquer; i una estructura de competència lingüística molt acurada pel que

fa a l'ús de la llengua estàndard, seguint el mestratge de Francesc Vallverdú.

L'operació política de Jaume Matas era la destrucció de TV3 i la seva substitució a mans d'una nova televisió d'àmbit autonòmic com era IB3. I l'any 2004 va arribar la primera ferida, quan va treure la gestió de TV3 a l'Associació Voltor. El president Matas va enganar tots els seus companys de l'Euroregió i, d'aquesta manera, s'assegurava el control dels repetidors.

La segona ferida arribaria el 2009, en el moment en què es tapa el senyal de TV3, i ens volen fer creure que Balears ja té la seva pròpia TV3, que és IB3, un mitjà que ben aviat començà a emetre una part dels seus continguts en castellà i amb una pèrdua de qualitat i, sobretot, d'objectivitat i de rigor informatiu més que evident.

La corresponsal de TV3 a les Illes volgué deixar molt clar que “TV3 en cap cas és un enemic d'IB3”, ja que els dos mitjans juguen dues lligues diferents. També manifestà que, si l'any 2004, l'OCB i l'Associació Voltor no haguessin pres missions en la qüestió, “avui no veuríem TV3”.

Acabà la seva intervenció manifestant que, al llarg de tot el temps que duia com a corresponsal de TV3, “mai m'he sentit sola”, i recomanà la lectura d'uns articles de Joan Melià de l'any 2009 en què tractava totes aquestes qüestions referides a la volguda difícil convivència entre la televisió del Principat i IB3, o d'altres de Nel Martí, Jaume Corbera o Guillem Frontera. També agraï al Govern de les Illes Balears les gestions fetes i l'assoliment de la nova recepció del Canal 33, el K3 i el 3/24.

El darrer a intervenir va ser Pau Fons, director de RTVE a les Illes Balears. Començà dient que la reciprocitat entre mitjans hauria de ser una qüestió òbvia i sense cap tipus de dificultat, si hi havia voluntat política. Digué que la història de RTVE a les illes havia estat una “història d'èxits”, d'ençà que l'any 1979 hi començà a haver la desconnexió territorial amb l'emissió de programes íntegrament en català.

Tot i tractar-se d'uns anys molt propers a l'estrenada democràcia, des de Madrid hi ha haver consens polític per a l'emissió d'aquestes programacions en les llengües pròpies del territori que no eren el castellà, després d'haver-se produït alguns debats ben profunds. Fons manifestà, també, que des dels anys 60, a les Balears es rebien les emissions en català que es feien des dels estudis de Miramar, a Montjuïc, a Barcelona.

Fons reconegué que la presència dels programes de TVE en català “varen fer molt de bé” en el seu moment, ja que s'emetia en la llengua estàndard, amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears. Un fet que ha perdurat des de l'any 1979 fins a dia d'avui, tot i que el català ha perdut molta presència en la graella de la programació (Per exemple, a televisió només s'emeten en català un total de 38 minuts durant el dia; i dues hores i escaig a la ràdio).

Malgrat això, considerà que l'any 1979, amb una Llei de Normalització Lingüística que no s'aprovaria fins l'any 1986, la rebuda de les emissions en català varen ser molt acceptables, i valorà que des de RTVE s'havia contribuït a la normalització de la nostra llengua i a la creació de la consciència lingüística. ■